

Bør vi få et redaktøransvar for brukergenerert innhold?

Trenger vi nye regler?

Nils E. Øy,
Norsk Redaktørforening

- De fraskriver seg
redaktøransvaret!

Redaktøransvar er minst
to ting...

1. Rettslig redaktøransvar

etter straffeloven § 431

2. Etisk redaktøransvar

etter Vær Varsom-, og Redaktør-plakaten

“Redaktøransvar flyter direkte av straffeloven, det kan man ikke regulere ved understrekninger hit eller dit.”

Jon Bing til IT-avisen, 2001

Vær Varsom-plakaten

Punkt 2.1.:

Den ansvarlige redaktør har det personlige og fulle ansvar for mediets innhold.

Det rettslige redaktøransvaret

Det særlige redaktøransvar

Straffeloven § 431.

Redaktøren av et blad eller tidsskrift straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder såfremt bladet eller tidsskriftet offentliggjør noe som ville ha pådradd redaktøren straffansvar etter noen annen lovbestemmelse om han hadde kjent innholdet.

Ved offentliggjøring gjennom kringkastingssending får disse bestemmelser tilsvarende anvendelse for kringkastingssjef, programdirektør og ansvarlig leder for programavdeling eller distriktskontor.

Det rettslige redaktøransvaret

Det særlige, medierettslige ansvarssystem

- Tilnærmet objektivt redaktøransvar
- Ett ansvarssubjekt; ansv. redaktør
- Én beslutningstaker; ansv. redaktør
- Ansvarsfrihet for tekn., distr. pers.
- Overtar ansvar for anonyme, kildevern

”

Per i dag er det ikke avklart i hvilken grad det gjelder et redaktøransvar for publikasjoner på Internett.

Kulturdepartementet,
høringsnotat om lov om fridom i media, side 6

Skadeserstatningsloven §3-6.

(erstatning for ærekrenking og krenking av privatlivets fred.)

Den som har krenket en annens ære eller privatlivets fred, skal, såfremt han har vist uaktsomhet eller vilkårene for straff er til stede, yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke økonomisk art som retten finner rimelig.

Er krenkingen forøvd i trykt skrift, og noen som har handlet i eierens eller utgiverens tjeneste er ansvarlig etter første ledd, hefter også eier og utgiver for erstatningen. Det samme gjelder oppreisning pålagt etter første ledd, med mindre retten av særlige grunner finner å burde fritta dem. Eier eller utgiver kan også pålegges slik ytterligere oppreisning som retten i forhold til dem finner rimelig. Norsk Rikskringkasting hefter på tilsvarende måte når noen som handler i institusjonens tjeneste er ansvarlig etter første ledd for sending i kringkastingen. Det samme gjelder for annen institusjon som driver kringkasting.

Det rettslige redaktøransvaret

Ehandelsloven §18. Ansvarsfrihet for visse lagringstjenester

En tjenesteyter som lagrer informasjon på oppfordring fra en tjenestemottaker, kan bare

- a) straffes for lagring av ulovlig informasjon eller medvirkning til ulovlig virksomhet ved lagring av informasjon, dersom han har utvist forsett, eller
- b) holdes erstatningsansvarlig for lagring av ulovlig informasjon eller medvirkning til ulovlig virksomhet ved lagring av informasjon, dersom han har utvist forsett eller grov uaktsomhet.

Tjenesteyteren er i alle tilfelle straffri eller fri fra erstatningsansvar dersom han uten ugrunnet opphold treffer nødvendige tiltak for å fjerne eller sperre tilgangen til informasjonen etter at forsettet eller den grove uaktsomheten etter første ledd forelå.

En tjenesteyter er ikke ansvarsfri etter denne paragraf dersom tjenestemottakeren handler på tjenesteyterens vegne eller under hans kontroll.

Det etiske redaktøransvaret

Vær Varsom-plakaten

Punkt 4.17 (særregel om nettdebatter):

Dersom redaksjonen velger ikke å forhåndsredigere digitale meningsutvekslinger, må dette bekjentgjøres på en tydelig måte for de som har adgang til disse. Redaksjonen har et selvstendig ansvar for så snart som mulig å fjerne innlegg som bryter med god presseskikk.

Redaktøren velger...

- forhåndsredigering
- redigering dels på forhånd, dels i ettertid
- redigering kun i ettertid

Rundspørring blant redaktørforeningens medlemmer:

- Nær 40 prosent forhåndsredigerer alt
- Ca 65 prosent av de øvrige krever registrering, for eksempel navn, adresse, e-post, mobil

Flere former for digital meningsutveksling/brukergenerert innhold:

- Debattfora
- Kommentar til artikler
- Blogger
- Gratulasjoner, spørsmål etc

Styringsformer, og redigeringsformer i ettertid:

- Ulike registreringskrav til ulike "rom" på debattområdet
- Filterprogram, som varsler om eller stopper ord, navn, uttrykk
- Varsel- eller stoppknapp som leserne kan bruke
- Moderatorer som kontrollerer med jevne/ujevne mellomrom
- Moderatorer i Asia som kontrollerer nattnett-debattene
- Stengning av nettdebatter om natten og/eller i helgene
- Stengning av debatt på enkelte temaer
- Utstengning av personer for kortere eller lengre tid
- Utlevering av IP-adresse/ID ved grove straffelovbrudd
- Forhåndskontroll med visse temaer, artikler
- Journalist/moderator deltar i debatten
- Lar deltakerne rangere de beste innleggene
- En del redaksjoner stenger debattene for søkemotorer

Anonymitetsretten

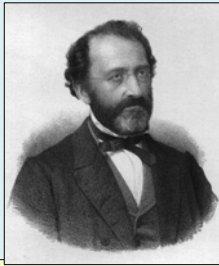
P.K.Gaarder (1845):

Fortolkning over Grundloven og de øvrige Love m.m.

"Uagtet imidlertid Ordene i Paragrafen efter det foranførte neppe kunde paaberaapes som hjemlende Anonymitet, er det dog forlængst erkjent hos fri Nationer, at et Forbud herimod ligesaa lidt er nødvendigt som gavnligt, idet ved samme et Baand lægges paa den fri Ytringsret, der hindrer den almindelige Benyttelse af denne gennem Pressen, som Opnaaelsen af Trykfrihetens Hensigt fordrer og Grundloven tilsigtet.

Det var derfor vistnok med fuld Føie man allerede strax ved dennes Indførelse ansaa at det ældre gældende Forbud i Frdn. af 27de Septbr. 1799 imod Anonymitet for umiddelbart hævet."

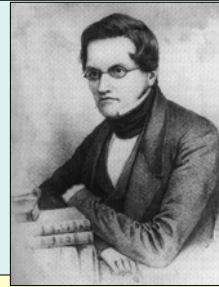
Anonymitetsretten

Han ville ikke bruke verken eget eller annens virkelige navn

... til med det at svække eller forøge nogen ytret Menings Vægt. Denne skal ene ligge i Sandheden og Rigtigheden af Anskuelserne selv. Det er derfor et Enhvers Navn, der bærer Redaktionen med en Meddelelse, vil vorde aldeles fortiet, undtagen naar han selv maatte ønske det Modsatte.

Ludvig Kristensen Daa

Han var Norges første profesjonelle journalist og redaktør

”Med behørig hjemmel for forfatterskapet vil man så vidt mulig tilfredsstillende enhvers anmodning om innsendte stykkers opptagelse av opposisjonelt eller besvæningsfullt innhold, og alltid bevare taushet om forfatteren.”

Sylvester Sivertson

Anonymitetsretten

Bergensposten.

Bjørnstjerne Bjørnson, anonym redaktør i Bergensposten i 1859.

«Dersom man i ethvert Tilfælde, hvori en Redaktion var nødsaget til at bedømme offentlig Mand, skulde se Redaktionen enkelte Medlemmer i Slagsmaal av rent personlig Natur med alle hine fornærmede Offentligheder, da blev Avisen ikke mer Avis, ikke længer Organ for offentlig Sag, men for private og personlige Kjævlerier...»

Europarådets

erklæring om kommunikasjonsfrihet på Internett
vedtatt av Ministerkomiteen 28. mai 2003.

Prinsipp 7: Anonymitet

For å sikre vern mot direktekoblet overvåking og for å fremme friheten til å uttrykke informasjon og ideer bør medlemsstatene respektere Internett-brukernes ønske om å ikke avsløre sin identitet. Dette hindrer ikke medlemsstatene i å iverksette tiltak og samarbeide for å spore dem som er ansvarlige for kriminelle handlinger, i overensstemmelse med nasjonal lovgivning, Den europeiske konvensjonen om menneskerettigheter og de grunnleggende friheter, og andre internasjonale avtaler som gjelder politi og rettsvesen.

Takk for meg!